

21. Perjantaina 1 päivänä maaliskuuta 1996

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Vaaleja

1) Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan täydennysvaali 612

Toinen käsittely

2) Hallituksen esitys samanaikaista toimimista kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi ,,

Hallituksen esitys 219/1995 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp

3) Hallituksen esitys eläinsuojelulaiksi 613

Hallituksen esitys 36/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 10/1995 vp
Lakialoite 31, 36, 38, 48/1995 vp

Lähetekeskustelu

4) Lakialoite laiksi rahankeräyslain 2 §:n 3 momentin kumoamisesta 614

Lakialoite 3/1996 vp (Markku Koski /kesk ym.)

5) Lakialoite laiksi ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen huomioon ottamisesta . 617

Lakialoite 4/1996 vp (Mikko Elo /sd ym.)

6) Lakialoite laiksi kiinteistöverolain 13 a §:n muuttamisesta 621

Lakialoite 5/1996 vp (Mikko Elo /sd ym.)

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho, Ala-Nissilä, Enestam, Halonen, Huuhtanen, Jansson, Juurola, Kallis, Kantalainen, Knaapi, Kokkonen, Komi, Kuisma, Laakso, Lamminen, Leppänen J., Lindroos, Lindén, Lipponen, Mölsä, Niinistö, Nyby, Ojala R., Pekkarinen, Pykäläinen, Rantanen, Rinne, Saapunen, Saari, Tennilä, Tiilikainen, Veteläinen, Vihriälä, Viljamaa, Virtanen ja Vokkolainen.

Ilmoitussasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Lipponen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Aho, Juurola, Saari ja Vihriälä.

Uusia edustajia

Puhemies: Ilmoitetaan, että Juuasta oleva ulosottoapulainen Raimo Holopainen, joka varamiehenä Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä tulee eduskunnan jäseneksi edustajantoimesta vapautuksen saaneen, Kansaneläkelaitoksen hallituksen jäsenen virkaan nimitetyn ed. Puhakan sijaan, sekä Hauholta oleva maanviljelijä, valtiotieteen maisteri Jari Koskinen, joka varamiehenä Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä tulee eduskunnan jäseneksi edustajantoimesta vapautuksen saaneen, Pohjola-yhtiöiden pääjohtajaksi nimitetyn ed. Viinasen sijaan, ovat tä-

nään esittäneet puhemiehelle asianmukaisesti tarkastetut ja hyväksytyt edustajanvaltakirjansa ja ovat siten oikeutetut ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Edustajat Holopainen ja Jari Koskinen saapuvat paikoilleen istuntosaliin ja merkitään läsnä oleviksi.

Ed. Puhjon eduskuntaryhmä

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että ed. Puhjo on 29 päivänä helmikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle liittyneensä mainittuna päivänä Vasemmistoryhmänimisen eduskuntaryhmän jäseneksi.

Erikoisvaliokuntien jäsenet

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että valiokunta- paikkojen järjestelyä varten pyytävät vapautusta ed. J. Kukkonen hallintovaliokunnan varajäsenyydestä,

ed. Kantalainen ja ed. J. Kukkonen maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenyydestä sekä ed. Vehkaoja maa- ja metsätalousvaliokunnan varajäsenyydestä,

ed. Itälä talousvaliokunnan varajäsenyydestä ja

ed. A. Ojala ympäristövaliokunnan varajäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia.

Anomuksiin suostutaan.

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että erikoisvaliokuntien täydennysvaalit toimitetaan ensi tiistain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaaleja varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi tiistaina kello 11.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 1) asiana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyssä ehdokaslistassa, jonka

puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokunnan varajäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että sosiaali- ja terveysvaliokunnan varajäseneksi on tullut valituksi ehdokaslistan mukaisesti ed. Immonen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys samanaikaista toimimista kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 219/1995 vp

Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1. Eilen pidetyssä toisessa varsinaisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Lakiteksti

Keskustelu:

E d. S m e d s : Arvoisa puhemies! Kaksoismandaattikiellon jouduttamiseksi ehdotan, että lakiteksti hyväksyttäisiin seuraavassa muodossa: ”Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994. Lakia sovelletaan siitä alkaen, kun eduskunta seuraavien kansanedustajien vaalien jälkeen ensi kerran kokoontuu. Laki on voimassa 30 päivään huhtikuuta 1999 saakka.”

E d. J ä ä s k e l ä i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Smedsin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Smeds ed. Jääskeläisen kannattamana ehdottanut, että lakiteksti hyväksyttäisiin hänen edellä esittämässään muodossa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Smedsin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 149 jaa- ja 13 ei-ääntä; poissa 37. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

toisen lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kolmannen lakiehdotuksen 91 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys eläinsuojelulaiksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 36/1995 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 10/1995 vp

Lakialoite 31, 36, 38, 48/1995 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 10/1995 vp. Viime keskiviikon täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältävän lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

1 ja 2 § ja 1 luvun otsikko sekä 3—6 § hyväksytään keskustelutta.

7 §

Keskustelu:

Ed. T. P o h j o l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 7 §:ään lisättäisiin seuraavan sisältöinen uusi 3 momentti: ”Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on sanottu, saa eläinlääkäri kasvatajan pyynnöstä typistää koiran häntää yhden kolmasosan mannermaiselta kanakoiralta, joka on leikkaushetkellä viittä vuorokautta nuorempi.”

Ed. L e h t o s a a r i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. T. Pohjolan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. T. Pohjola ed. Lehtosaaren kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin hänen edellä esittämässään muodossa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. T. Pohjolan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 136 jaa- ja 25 ei-ääntä; poissa 38. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

8—32 § hyväksytään keskustelutta.

33 §

Keskustelu:

Ed. L a h t e l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että pykälä saisi II vastalauseessa esitetyn muodon, mikä tarkoittaa, että uskonnollisista syistä tapahtuva teurastustapa poistettaisiin lakiehdotuksesta.

Ed. R i m m i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Lahtelan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Lahtela ed. Rimmin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Lahtelan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 65 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 41. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Äskeisessä äänestyksessä eläinsuojelulain 33 §:stä tarkoi-

tukseni oli äänestää ”ei”, mutta olen tullut merkityksi poissa olleeksi.

Ed. Peltomö: Arvoisa puhemies! Ihan samalla tavalla äänestyslistan mukaan minut on merkitty poissa olleeksi, mutta äänestin ”ei”.

Puhemies: Merkitään pöytäkirjaan.

2 luvun otsikko, 34—38 § ja 3 luvun otsikko, 39—50 § ja 4 luvun otsikko, 51 ja 52 § ja 5 luvun otsikko, 53—57 § ja 6 luvun otsikko, 58—65 § ja 7 luvun otsikko sekä 66 ja 67 § ja 8 luvun otsikko, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Lakialoite laiksi rahankeräyslain 2 §:n 3 momentin kumoamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 3/1996 vp (Markku Koski /kesk ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Suomessa syntyy lakeja liukuhihnalta, mutta ei voi nykyään siitäkään moittia, kun taidan olla osasyllinen. Suomalaiseen kulttuuriin kuuluu kiinteästi myös se, että mikä on hauskaa ja mielenkiintoista, se on rangaistavaa tai ainakin syntiä. Näin on myös ketjukirjeasian laita.

Ihmiset ovat lotonneet vuosikausia, mutta harva siinä on omiaan pois saanut. Sekin on tosiasiallisesti laillistettua huijausta, mutta hyvässä tarkoituksessa. Tässä onkin tämän asian suurin ero. Ketjukirjeissä tulee varmasti huijatuksi, mutta rahat valuvat ulkomaille. Tämän vuoksi en olisi ketjukirjeitä suosimassa. Lienee kuitenkin kohtuutonta, että se on peräti rangaistavaa. Jos ihmiset haluavat, että heitä saa huijata, olisikohan tuo kohtuutonta, jos edes se huvinäinä ankeina aikoina heille suotaisiin.

Se että ketjukirjeisiin ottaa osaa kymmeniätuhansia ja rikos olisi sen vuoksi paremmin hyväksyttävä, ei voi olla lain muuttamisen perusteena.

Sehän olisi aivan samaa, jos me hyväksyisimme ns. kansalaistottelemattomuuden esimerkiksi metsänsuojeluasioissa. Ei sekään asiaa paranna, että puissa on kettingillä kiinni kymmeniä ihmisiä — rikos mikä rikos ja sillä siisti.

En tiedä, pitääkö todella kaikesta rangaista, mutta ei sitä tarvitse ainakaan hyväksyä. Tarkoitetaan lähinnä kettingillä puussa kiinniolemista ja myös ketjukirjeasioita samassa yhteydessä.

Suhtaudun ed. M. Kosken aloitteeseen varauksellisesti. Asia on kuitenkin tutkimisen arvoinen, ja olen valmis kannattamaan sen käsittelyä lakivaliokunnassa, jonne se varmaan jossain muodossa aikanaan tulee.

Ed. Lindqvist: Arvoisa puhemies! Mielestäni lakivaliokunnan tulee tarkoin harkita tätä käsitellessään ja ottaa huomioon, että yleensä rahapelitoiminnassa on Suomessa ollut tapa ja käytäntö, että siitä suuri osuus tulee myös palautuksina hyviin tarkoituksiin eli tieteelle, taiteille, kulttuurille ja liikunnalle ja Raha-automaattiyhdistyksen kautta moniin hyviin sosiaalisiin tarkoituksiin. Sen tähden toivoisin, että erilaisia rahapeliuotoja, olivat ne sitten kirjeissä tai missä tahansa, tarkastellaan sitä taustaa vasten tätä lakialoitetta käsiteltäessä, että suomalaisilla olisi mahdollisuus saada nimenomaan tulevaisuudessakin tämä osuus hyviin tarkoituksiin.

Ed. Mikko: Arvoisa puhemies! Ilmoitan henkilökohtaisesti vastustavani jyrkästi lakialoitteen hyväksymistä ja pidän sitä jopa hiukan vaarallisena. Koetan perustella sitä.

Ymmärrän ed. M. Kosken hyvän tarkoituksen. Siis ed. Kosken motiivihan on pitkälti, jos käsitin oikein, se että nykyään ketjukirjeitä on liikkeellä, ulkomailta lähetettyjä ja muita, ja on tietysti yleistä oikeusmoraalia laskevaa, jos niiden lähteille ei päästä ja niitä tosiasiaassa esiintyy ja kansalaiset niihin osallistuvat. Mutta ed. Kosken tarkoitus ei tällä lakialoitteella lainkaan toteudu eivätkä ketjukirjeet tulisi luvalliseksi Suomessa aloitteen hyväksymisenkään jälkeen.

Jos levitetään yleisön keskuuteen tietoa, että eduskunnassa on käsitteillä lakialoite, joka sallisi rahan keräämisen ketjukirjeillä, jos tällainen signaali menee eteenpäin, niin sitä pidän erityisen vaarallisena ja mielestäni virheellisenä. Miksi?

Ensinnäkin ed. M. Koski käytti täällä viikko sitten puheenvuoron, että ketjukirje olisi rahapeli ja on meillä muitakin suosittuja rahapelejä, mutta ketjukirje ei ole rahapeli, vaan siinä on ketjukirjesysteemiin osallistuvien rahoja ja aina

siinä joku häviää. Siinä vaiheessa kun ketjukirjeiden jatkaminen loppuu, niin mitä kauemmin se on jatkunut, sitä useampi ihminen menettää rahansa, koska raha ei tyhjästä tule eikä se puissa kasva, vaan ainoastaan ne rahoittavat, jotka siihen osallistuvat. Silloin kun se katkeaa, niin mitä kauemmin se on jatkunut, sitä suurempi on menettäjien joukko, ja siitä jotkut hyötyvät. Se ei ole siis rahapeli tietyssä mielessä.

Ketjukirjehän on ollut meillä pitkään kielletty. Nykyinen rahankeräyslaki tuli voimaan vuonna 1980. Edellinen laki oli vuodelta 1939, ja sen muutoksella ketjukirje oli jo aikaisemmin kielletty. Rahankeräyslakia on uudistettu vuonna 1983, ja ketjukirje on ollut meillä koko ajan kielletty.

Jos käsitin oikein, niin ed. M. kosken viesti oli, että tämän jälkeen, kun lain 2 §:n 3 momentti on kumottu, voitaisiin pistää ketjukirjeillä rahankeräyksiä alkuun laillisella tavalla. Kiinnitän huomiota siihen, että Suomessa rahan kerääminen tämänkin jälkeen olisi tietysti aikamoisen kynnyksen takana, koska rahankeräyslupa Suomessa voidaan antaa ainoastaan kotimaiselle rekisteröidylle yhdistykselle tai muulle yhteisölle tai itsenäiselle säätiölle, jolla on yksinomaan sosiaalinen, sivistyksellinen tai muu aatteellinen tarkoitus. Vain tällainen voisi tämänkin jälkeen yleensäkin kerätä rahaa myös mahdollisesti ketjukirjeillä jnp. Toisin sanoen kaikki muut yksityisten ihmisten ja muiden rahankeräykset ovat aina meillä kiellettyjä, myös ketjukirjeillä, niin kuin kaikilla muillakin tavoilla. Siis ainoastaan mainitunlainen yhdistys voisi saada anomuksesta luvan kerätä rahaa.

Mutta siinä on vielä sekin ongelma, että keräys saattaisi olla lainsäädännön muunkin osan kuin 2 §:n vastainen, koska meillähän kieltää rahankeräyslaki antamasta sattumanvaraisen voiton, kun rahaa kerätään. Se sattumanvarainen voitto tuli esille muun muassa euroviisutilanteessa, jolloin osallistuttiin rahan keräykseen puhelimen välityksellä ja sanottiin, että soittaneiden kesken arvotaan voitto. Silloinhan huomattiin, että voittoa ei voitu arpoa, koska se oli rahankeräyslain vastainen, jossa sanotaan, että tilapäinen voitto, joka luvataan sattumanvaraisesti, on kielletty.

Rahan keräys ketjukirjeiden välityksellä saattaisi olla tulkinnallisesti vielä, vaikka tämä nimenomainen momentti kumottaisiin, sattumanvaraisen voiton kiellon vastainen, koska kaikki eivät voi koskaan voittaa ketjukirjesysteemillä siinä vaiheessa, kun se loppuu. Eli tätä signaalia,

että me käsittelemme tällaista, pidän erityisen vaarallisena, koska ihmisille muodostuisi käsitys, että tämän jälkeen tulisi luvalliseksi aloittaa ketjukirjeillä rahan kerääminen. Tässä mielessä haluan tätä asiaa korostaa. En ollenkaan sitä estä, etteikö lakivaliokunta tämän voi hyvin nopeasti käsitellä ja todeta tilanteen, mutta haluan tästä nimenomaisesti huomauttaa, että tämän jälkeen ketjukirje ei tulisi luvalliseksi, koska meillä rahan keräys on luvanvaraista ja siitä on hyvin tarkat säännökset, kuka sitä voi yleensäkin harjoittaa.

Ed. M. Koski (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mikkolan puheenvuoroon haluaisin todeta sen verran, että olen seurannut aika pitkään tämän pelin kehittymistä, ja se etenee ja etenee, jolloin ei ole odotettavissa, että se olisi loppumassa vaan päinvastoin se on laajenemassa, jolloin on kyseenalaista, että tällainen laitton tilanne jatkuu. Sen vuoksi tähän asiaan on puututtava tässä vaiheessa. Mielestäni nyt sotkeaan tässä asiassa tavallaan rahan keräys ja liiketoiminta keskenään. Mielestäni ketjukirjepelin hyödyntäminen ei ole rahan keräystä vaan liiketoimintaa, jota harjoittaa jokin taho ja johon kansalaiset osallistuvat. Olen käsittänyt, että saksalaisessa oikeuskäytännössä on todettu asia nimenomaan tällä tavalla ja puututtu siihen, että se on liiketoimintaa, jolloin pitäisi säätää lailla sen toimijan osalta, minkälaiset ovat toiminnan säännöt, ja luokitella tämä liiketoiminnaksi ja sitä kautta määrittää, millä ehdoilla tällaisia pelejä saa pyörittää.

Ed. V ä h ä n ä k k i: Arvoisa puhemies! En ole pyytänyt puheenvuoroa, mutta koska sen sain, niin olen samaa mieltä kuin ed. Mikkola tästä kysymyksestä, koska ketjukirjeasia ei kiertöitse voida laillistaa.

Ed. V i s t b a c k a: Arvoisa puhemies! Mielestäni ed. M. Kosken lakialoite on erittäin ajankohtainen nimenomaan sen johdosta, koska peli on levinnyt erittäin laajalle. Mielestäni lakivaliokunnan tulisi nyt joka tapauksessa, vaikka kyseessä on opposition edustajan tekemä esitys, ottaa lakialoite käsitteilyyn.

Samassa yhteydessä se voisi tarkemmin käsitellä myös muita pelejä, jotka tällä hetkellä kiertävät tässä maassa, joilla kerätään solmioita, hatuja, huiveja jne. ihan samalla periaatteella, lähinnä sen johdosta, että lakivaliokunta mietinnössään toisi ilmi tulokset, miten yhteiskunta

on muuttunut, millä tavoin nykyistä lakia ehkä yritetään kiertää tai ei.

Toisaalta myös, kun Saksa on sallinut nämä systeemit tällä tavoin ja olemme EU:n jäsen, toivoisi, että lakivaliokunta ottaisi huomioon myös sen ja tiedustelisi EU:n taholta Brysselistä, voisiko sieltä tulla apua tähän.

P u h e m i e s : Arvoisat edustajat! Puhemiesneuvosto on ehdottanut, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Edellinen suuri ketjukirjepeli taisi olla 60-luvun loppupuolella. Siltä ajalta on vanha vitsikin siitä, kun aviomies löysi avioaimonsa pankkikirjan, jossa oli paljon 50 markan tilillepanoja. Sen jälkeenkin niitä on saattanut olla, mutta ei näin suuressa muodossa kuin tällä hetkellä.

En tiedä, onko näistä asioista koskaan rangaistu ketään, vaikka ne ovat olleet kiellettyjä. Se on ollut vain sellaista laillistettua pientä rikkomusta. Jos asia nyt tällä tavalla toteutetaan, kuin ed. M. Kosken sinänsä hyvää tarkoittavassa lakialoitteessa on, niin olen kyllä samaa mieltä ed. Mikkolan kanssa signaalista, että se virallisesti avaa portit ulkomaiselle ja kotimaisellekin toiminnalle asiassa.

Jos asia katsottaisiin liiketoiminnaksi, siihen liittyvät tietyt verotukselliset ja muut seikat. Silloin lakialoite, joka on tietysti tarkoitettu jonkinlaiseksi signaaliksi asian korjaamiseksi, ei riitä, vaan pitäisi vaikuttaa moniin muihinkin lakeihin. Ei auta yksinomaan, että toteutetaan ed. M. Kosken näkemys asiasta.

Joka tapauksessa monikäännteisen puheenpuoroni lopuksi totean, että jos asiaan puututaan, siihen pitää puuttua kokonaisvaltaisesti. Tässä vaiheessa ed. Mikkolan näkemys on aivan oikea tämän vaarallisen signaalin suhteen.

Ed. S a a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. M. Koski viittasi perusteluna muun muassa siihen, että hänen lakialoitteessaan tarkoitettu rahanke-räystapa on liiketoimintaa. Yhteiskunnassa on hyvin monenlaista liiketoimintaa. Arvioidaan, että noin 20 miljardia pyöri rahaa harmaan talouden liiketoiminnan piirissä.

En voi hyväksyä tämän kaltaista liiketoimintaa, mikä tässä yhteydessä on kysymyksessä. Se on hyvin arveluttavaa, se ei ole hyväksyttävää, se on sopimatonta. Se myös heikentäisi, jos se laillistettaisiin, hyvin oleellisella tavalla tiettyjen rahaa keräävien tahojen toimintaedellytyksiä, ku-

ten Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkaus Oy:n. Nämä tahot keräävät rahaa laillisesti yleishyödyllisiin tarkoituksiin monopoli-asemassa juuri sen vuoksi, että ne tulouttavat voittovaransa yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Meidän ei varmaan kannattaisi Suomeen sallia muunlaista varainkeräystä, kuten ketjukirjearjestelmiä. On aivan selvää, että meidän perinteiset hyvin yleishyödylliset rahankeräystahomme tulisivat silloin kärsimään.

Ed. M y l l y n i e m i : Arvoisa puhemies! Jos tämä laitton tilanne saa jatkua edelleenkin ja kymmenettuhannet ihmiset tieteen tahtoen rikkoivat lakia, niin kyllä se on omiaan heikentämään yleistä lain kunnioitusta. Kyllä tälle asialle jotain pitää joka tapauksessa tehdä.

Kun kysymys on nimenomaan rangaistusasiasta, lähes kuin rikoslakia käsiteltäisiin, minä kyllä teen ehdotuksen, että asia lähetetään nimenomaan lakivaliokuntaan.

Ed. M i k k o l a : Arvoisa puhemies! Jos ja kun ketjukirjesysteemissä ongelmia on, niin se on valvontakysymys. Jos jotain tällaista esiintyy, siihen eivät voi muun muassa poliisiviranomaiset suhtautua vähättelevästi ja sanoa, että muutetaan lakia, vaan lakia on noudatettava. Jos asia päätetään valloilleen ja tehtäisiin kuten ed. M. Koski esittää, niin silloin asia ryöpsähtäisi todella pahasti valloilleen, todella pahasti. Ketjukirjesysteemi ei nimenomaan ole liiketoimintaa, vaan huijausmenettelyä. Silloin kun se katkaistaan, on menettäjiä, ja mitä kauemmin se on jatkunut, sitä suurempi se on.

En tunne Saksan lainsäädäntöä, myönnän sen, mutta jos mennään sille linjalle, että ketjukirjesysteemi olisi jollakin tavalla mahdollista ja — kuten täällä on sanottu — kuten Saksassa, se olisi valvottua, niin ei yhden momentin poistamisella asia ollenkaan korjaannu, vaan silloin pitäisi tehdä kokonaislainsäädäntöä siitä, millä edellytyksillä ketjukirjetoiminta on mahdollista ja kenelle, miten sen valvonta järjestetään jne. Jos tehtäisiin vain se, mitä ed. M. Koski tässä kohtaa esittää, se on todella vaarallista.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Kun on kuunnellut aika usein ed. Mikkolan puheita valvonnoista ja muuten, niin satuin eilen katsomaan erästä televisio-ohjelmaa, jossa kyllä todettiin, että nykyisen hallituksen aikana poliisilta valvontamahdollisuudet on viety melkein kokonaan. Kun ei suurempiinkaan juttuihin ehdit-

puuttua, niin kuinka joidenkin lappujen ja kirjeitten lähettämisiin?

Arvoisa puhemies! Puhemiesneuvosto on tehnyt ehdotuksen hallintovaliokuntaan lähettämisestä. Minä kyllä olisin hyvin pitkälle samaa mieltä kuin ed. Myllyniemi lähinnä sen johdosta, että tässä on kyse sellaisesta lainsäädännöstä, joka kuuluu hyvin pitkälle ja perusteellisesti myös rangaistussäännösten piiriin, kuten ed. Mikkola sanoi, poliisin valvontajärjestelmien kautta.

Kannatan sen vuoksi ed. Myllyniemen tekemää ehdotusta.

Tietysti toinen vaihtoehto olisi ollut se, että puhemiesneuvosto olisi ehdottanut, että hallintovaliokunnan olisi pyydettävä lausunto lakivaliokunnalta. Minusta lakivaliokunnan olisi ainakin jollakin tavoin käsiteltävä tämä.

Ed. M. Koski: Arvoisa puhemies! Pysyn puheenvuoron sen takia, että ed. Mikkola toteaa, että tähän on vain valvontakysymys. Se on todennäköisesti sellainen valvontakysymys, jota on vaikea täyttää siinä mielessä, että voimavarat eivät riitä. Kymmenientuhansien ihmisten haastaminen käräjille ja tuomitseminen sitä kautta on aika tavalla mahdoton tehtävä. Olen ollut yhteydessä virkavaltaan, ja sieltä on todettu kerta kaikkiaan, että tätä ei voida valvoa enää. Asian osalta pitäisi myös tämä ottaa huomioon.

Olen sitä mieltä, että lakialoitteeni kohdistuu ainoastaan pelaajiin, mikä aiheuttaa sen, että pitäisi ruveta valmistelemaan lainsäädäntöä, joka kohdistuu nimenomaan pyörittämiseen ja siihen toimintaan, sen säätelyyn, ja kiinnittää huomiota siihen, että tämä toiminta tulee jatkumaan myös tulevana vuosina joko suomalaisena tai ulkomaisena. Kysyn vain: Onko meillä mahdollista estää esimerkiksi saksalaisten pelien tuleminen Suomeen? Miten se sitten on EU:n kannalta tulkittavissa oleva asia, jos ajatellaan, että pääomat, ihmiset ja tavarat liikkuvat vapaasti EU:n sisällä? Tämä todennäköisesti voi liittyä myös tähän kysymykseen.

Ed. Mikkola: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti. Mitä tulee valiokuntaan, asia kuuluu ihan eduskunnan sisäisen työjärjestyksen mukaan ilman muuta hallintovaliokunnalle. Tähän on sisäasiainministeriön alaista toimintaa, lääninhallitusten alaista toimintaa, kun on kysymyksessä rahankeräystoiminta. Myös rahapeli-automaatit ja muut ovat aina olleet hallintovalio-

kunnassa tai vanhassa laki- ja talousvaliokunnassa, joten sinne aloite kuuluu selkeästi.

Mitä tulee siihen, että sanotaan kyseisen toiminnan yleistyneen, eihän se niin kauhean yleistä ole. Onhan meillä monia muitakin yhteiskunnan kannalta ongelmallisia asioita, joiden valvonta on vaikeaa, ja tässä menettämisseuraamukset ym. ovat tärkeitä. Mutta jos tämä kumottaisiin, silloin me sallisimme tällaisen menettelyn, josta tavalliset, hyväuskoiset ihmiset kärsisivät ja myös ne lailliset rahankeräykset, joita eri yhteisöt sosiaalisia ja sivistyksellisiä tarkoituksia varten toimittavat. Kovin helposti hämärtyisi se, mihin tarkoitukseen varat käytetään.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Muutan äskeitä esitystäni sillä tavalla, että päätös olisi, että hallintovaliokunta pyytää lausunnon lakivaliokunnalta. (Välihuutoja) — Pysyn entisessä esityksessäni, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan, on keskustelussa ed. Myllyniemi ed. Vistbackan kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Puhemiesneuvoston ehdotus ”jaa”, ed. Myllyniemen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 6 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 65. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

5) Lakialoite laiksi ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen huomioon ottamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 4/1996 vp (Mikko Elo /sd ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Elo: Rouva puhemies! Viime aikoina on käynyt yhä selvemmäksi se, että ympäristö ja energiatuotanto liittyvät oleellisesti yhteen. Sillä, miten energiaa tuotetaan, on suuri vaikutus ympäristömmme laatuun. Viime vuosina ympäristösopimusten määrä on lisääntynyt nopeasti ja samalla niiden merkitys valtioiden välisissä suhteissa on kasvanut. Uusien sopimusten lisäksi tämän päivän ehkä tärkein haaste on jo solmittujen sopimusten täytäntöönpanon ja seurannan tehostaminen.

Suomi on solminut monenkeskisiä, kahdenkeskisiä ja Pohjoismaiden välisiä ympäristösopimuksia. Eräs merkittävimmistä on Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopopimus, joka tehtiin Rio de Janeirossa vuonna 1992. Suomi ratifioi sopimuksen 3.5.1994, ja se tuli voimaan Suomea velvoittavasti vuoden 94 elokuun alussa. Yleissopimuksen tavoite on ilmastomuutosta kiihdyttävien ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksien pysäyttäminen. Sopimukseen kuuluu päästöjen vakiinnuttamisvelvoite, joka ottaa huomioon päästöjen rajoittamisessa kansalliset erityisolot. Sopimus asettaa muutamille teollisuusmaille, joihin Suomi lukeutuu, velvoitteita käynnistää kansallisia ilmastomuutosta hidastavia ohjelmia. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä ja lisätä niiden nieluja sekä varastoja. Rion ilmastopopimuksen mukaan teollisuusmaiden olisi saatettava kasvihuonepäästönsä vuoteen 2000 mennessä vuoden 1990 tasolle.

Euroopan unionissa puolestaan on voimassa noin 20 direktiiviä, asetusta ja päätöstä ilmasuojelusta.

Euroopan neuvoston päätös taas velvoittaa jäsenvaltioita toteuttamaan päästöjen vähennysohjelmia, joilla kokonaispäästöt voidaan vähentää vuoden 90 määrään vuoteen 2000 mennessä. Edellytyksenä on, että Euroopan neuvoston ulkopuoliset maat tekevät päätöksiä vastaavista toimista.

Suomi muiden EU-maiden mukana on vaatinut ilmasuojelun päästötavoitteiden tiukentamista ja jatkamista vuoden 2000 jälkeen. Suomi on tulkinut Rion sopimuksen niin, että kasvihuonekaasujen kasvu pysäytettäisiin vuoteen 2000 mennessä. Tosiasiassa Suomen hiilidioksidipäästöt kasvavat nopeammin kuin minkään muun teollisuusmaan ja hallituksen viime joulukuussa tekemä energiapolitiittinen linjaus merkitsee tämän kehityksen kiihtymistä.

Energian tuotannon rakenteen kehittämisessä merkittävimmät mahdollisuudet ovat vesivoiman, ydinvoiman ja maakaasun osuuksien lisääminen. Syytä on kuitenkin muistaa, ettei maakaasukaan ole ongelmaton puhuttaessa hiilidioksidipäästöjen määrästä. Kun esimerkiksi kuluneella viikolla ed. Kiljunen jätti kirjallisen kysymyksen, jossa oli 108 kansanedustajan allekirjoitus ja jossa todettiin, että maakaasuvaihtoehto olisi todellinen vaihtoehto Suomen energiatuotannossa, tässä yhteydessä haluan erityisesti korostaa esimerkiksi sitä tilannetta, joka on Norjassa.

Norjahan on nyt päättämässä rakentaa kaasuvoimalaitoksia. Niin kuin tiedämme, Norja tuottaa tällä hetkellä kaiken sähkönsä vesivoimalla eli täysin saasteettomalla voimalla, ja nyt tosiaan Norja ilmeisesti päättää rakentaa kaasuvoimalaitoksia ja myydä tätä energiaa Suomeen ja Ruotsiin. Nyt on kysymys siitä, että kun Suomessa eräät — esimerkiksi ed. Kiljunen ja ne, jotka allekirjoittivat hänen näkemyksensä — näkevät kaasun edistyksekkäänä ympäristöpolitiittisena toimenä, siihen on aika vaikea yhtyä, kun Norjassa taas kaikki ympäristöjärjestöt yksimielisesti vastustavat maakaasuvoimaloiden rakentamista. Siinä mielessä tietysti ed. Kiljunen ja muiden olisi nyt syytä seurata kansainvälistä kehitystä. Tässä on ilmeisesti tilanne, että me olemme vähintään askeleen verran jäljessä todella edistyksekkään ympäristöpolitiikkaan pyrkivistä maista, kuten Norjasta, jossa tilanne on todella hyvä tänä päivänä.

Siinä mielessä tietysti toivon, että Suomen hallituskin tarkkaan miettii, ryhdymmekö me ostamaan sellaista sähköä, joka tuotetaan entistä saastuttavammalla muodolla, olkoonkin tietysti, että jos Suomi vastaavasti vähentäisi omia hiilidioksidipäästöjään, tilanne tasaantuisi. Mutta olen ymmärtänyt, että Suomen hallitus on joulukuun linjauksessa päätenyt siihen, että rakennetaan lisää kivihiihivoimaa, jolloin myös Suomen hiilidioksidipäästöt lisääntyvät.

Itse asiassa, rouva puhemies, olen erittäin huolestunut siitä kaksinaismoraalista, joka on niin meillä suomalaisilla kuin kaikissa teollisuusmaissa. Me allekirjoitamme juhlallisesti valtionpäämiehen mukana ollessa Rion sopimuksen, mutta sen jälkeen ei meillä ole kovin suurta huolta siitä, miten tätä sopimusta käytännössä toteutetaan. Siinä mielessä toivon, että me kaikki suomalaiset, jotka olemme mukana vaikuttamassa näihin asioihin, jättäisimme tämän kaksinaismoraalin ja sanoisimme, mitkä ovat todelliset vaihtoehdot.

Esimerkiksi vielä ed. Kiljusen aloitteen johdosta haluan todeta, että maakaasun hiilidioksidipäästöt ovat noin 40 prosenttia pienemmät kuin kivihiilen mutta kerran vielä: Eihän maakaasu ole mikään puhdas energiamuoto. (Eduskunnasta: Mikä on?) Tämä ehkä Suomessa aletaan vähitellen tajuta.

Vielä, rouva puhemies, eräs asia. Kun meillä jatkuvasti elätetään eräiden kansanedustajienkin toimesta sellaista harhakuvitelmaa, että Norjan maakaasuputki olisi jotenkin ajankohtainen, kyllähän Ruotsin energiakomission mietintö aivan selvästi romutti tämän Norjan maakaasuputken vaihtoehdon. Minusta, kun olen lukenut eräiden kansanedustajien käsityksiä tästä asiasta, näyttää siltä, etteivät kansanedustajat todella ole seuranneet erittäin nopeata energiapoliittista kehitystä, joka tällä hetkellä on tapahtumassa. Norjan maakaasuputki on poissa laskuista, ja se kannattaa nyt kaikkien kansanedustajien unohtaa eikä pyrkiä julkisuudessa esittämään, että sellainenkin vaihtoehto on edelleen olemassa.

Myös, kun Suomessa odotettiin varmaan suurella jännityksellä, mitä Ruotsin energiakomissio ehdottaa, siellähän päädyttiin siihen, että Ruotsi ei pysty ydinvoimaa purkamaan vuoteen 2010 mennessä monesta eri syystä, muun muassa ilmastollisista syistä. Ruotsin ydinvoiman purkaminen vuoteen 2010 mennessä olisi maksanut laskelmien mukaan 70—90 miljardia Ruotsin kruunua. Jos Ruotsi vastaavasti pyrki sellaiseen tilanteeseen, etteivät hiilidioksidipäästöt lisääntyisi, se maksaisi toiset saman verran. Kysymys on todella valtavista summista, eikä Ruotsin valtio ryhdy missään tapauksessa tämän laatuisen toimenpiteeseen.

Lopuksi, kun välihuudossa kyseltiin, mitkä ovat saasteettomat vaihtoehdot, saasteettomat vaihtoehdot ovat tietysti vesivoima ja ydinvoima. Vesivoiman osaltahan voidaan todeta se, että minä en ole vaatinut julkisuudessa enkä vaa-di nytkään sitä, että puramme koskiensuojelulain. Minusta se on epärealistinen ajatus tällä hetkellä. Ainoa realistinen mahdollisuus on se, että jos aiomme ilmastopimuksia noudattaa, silloin me rakennamme lisää ydinvoimaa tähän maahan tai sitten sanomme, että olemme kaksinaismoraalin omaavia päättäjiä, puhumme toista ja teemme toista.

Rouva puhemies! Toivon, että lakialoite saa vakavan käsittelyn, kun se ympäristövaliokuntaan lähetetään. Harkittavaksi esitän, en nyt sitä ehdotusta tee virallisesti, että saattaisi olla paikallaan pyytää myös talousvaliokunnan lausunto.

Kauppa- ja teollisuusministeri Kalliomäki: Arvoisa puhemies! Haluan kommentoida lyhyesti ed. Elon puheenvuoroa siltä osin, kun hän viittasi hallituksen periaatepäätökseen joulukuulta ja siihen, että periaatepäätös olisi omiaan lisäämään päästöjä, ennen kaikkea hiilidioksidipäästöjä. Näin ei sinänsä ole. Ohjelmaan sisältyy hyvin laaja säästöohjelma, koko energiankulutusta koskeva säästöohjelma. Ohjelmalla kyetään säästämään 15 prosenttia vuoteen 2010 mennessä, mikä tietenkin toteutuessaan merkitsee sitä, että myös päästötase on hiukan parempi.

Toinen osa, jolla on relevanttia merkitystä tässä, on tietysti verotukseen kohdistuvat toimet, joilla pyritään ensisijaisesti siihen, että luomme kohtuullisen kilpailukykyiset olosuhteet Suomeen niin, että Suomessa oleva hiilisäkkökapasiteetti kykenee kilpailemaan tuonnin kanssa. Osa tuonnista, Ruotsista tuleva osa, on hyvin suurella todennäköisyydellä sellaista, mitä Ruotsi ostaa Tanskasta, missä se tuotetaan puhtaasti hiilivoimalla.

Näin ollen nämä eivät ole päästöjen osalta mitään dramaattisia uudistuksia, joihin hallitus tällä tähtää. Niiden yhteys laajemmin energiapolitiikkaan on kyllä perusteellisesti ja tarkoin harkittu ja tähtää ennen kaikkea siihen, että lähivuosien osalta kyetään energiapolitiikkaa hallitusti tässä maassa hoitamaan. Toinen asia on se, että pitkällä aikavälillä tarvitsemme laajan energiapoliittisen ohjelman, jossa tulee syventyä niihin useisiin kysymyksiin, joihin ed. Elo äsken puheenvuorossaan viittasi.

Ed. Tiuri: Arvoisa puhemies! Edellinen eduskunta päätti ensin hylätä ydinvoiman yhtenä keinona sähkön tuottamiseksi Suomessa. Jonkun ajan kuluttua se sitten päätti hyväksyä Rion ilmastopimuksen. Nämä ovat täysin ristiriitaisia päätöksiä, koska Rion ilmastopimusta ei mitenkään voida Suomessa toteuttaa ilman ydinvoimaa. Sehän nähdään nyt, kun on selvitetty, miten tässä käy. Vuonna 2000 Suomen päästöt ovat jo ehkä 30 prosenttia suuremmat kuin ne olivat 1990, riippuen siitä, kuinka paljon ennätetään hiilivoimaloita rakentaa siihen mennessä. Rion sopimuksen henki on se, että vuoden 2000 jälkeen päästöjä tullaan edelleen alentamaan maailmassa. Ilmeisesti lähivuosina, kun sopimusta uudestaan selvitetään, päädytään sopimukseen, että maapallolla on vielä alennettava hiilidioksidipäästöjä vuoden 2000 jälkeen.

Ehkä silloin, kun eduskunta hyväksyi Rion sopimuksen, se vielä ajatteli, että ilmastonmuu-

tos ei kuitenkaan sittenkään ole niin kovin hankalaa, mutta viime joulukuussahan kansainvälinen tiedemiesyhteisö, joka on tutkinut asiaa, totesi, että ilmiö on nyt jo selvästi havaittavissa. Siihen liittyy myös mahdollisuuksia hyvin odottamattomiin sää- ja ilmastoilmiöihin, joista täälläkin olen puhunut, muun muassa merivirtojen muutoksiin, jotka Pohjois-Euroopan kannalta ovat hyvin hankalia.

Maailman maat eivät enää pitkään voi sulkea silmiään siltä, että maapallon ilmasto on muuttumassa, eikä kukaan tiedä, mitä siitä seuraa, koska se ei välttämättä mene kauniisti ja tasaisesti, niin kuin kuvitellaan. Nyt on viimeinkin otettava tosissaan ilmastonmuutosta rajoittavat sopimukset. Suomessa, joka haluaa olla esimerkkiä monissa ympäristöasioissa, olisi nyt korkea aika miettiä, mitä tästä seuraa.

Ministeri Kalliomäki äskен mainitsi, että säästöohjelmalla hoidetaan asioita. Säästöohjelma pitäisi todella panna myös tarkasteluun, koska eihän säästöohjelma kuitenkaan johda mihinkään hiilidioksidipäästöjen vähentymiseen siitä, mitä ne olivat 1990. Se voi vain vähän hidastaa hiilidioksidipäästöjen kasvua. Jos lakiesitys tulisi voimaan, niin säästöohjelma romuttuisi, koska se ei toteuta Rion sopimusta, se auttaa vain hitusen. Säästöohjelmat laaditaan lisäksi optimistisesti uskoen, että ne vaikuttavat paljon enemmän. Lama vaikuttaa huomattavasti enemmän, kun teollisuus välillä hidastuu. Sen perusteella voidaan sitten uskoa, että välillä voidaan säästää.

Ne, jotka haluavat säästää sähköä Suomessa, vetoavat siihen, että meillä on runsaasti energiaa käyttävää teollisuutta, joten se suuntaus täytyy muuttaa. Se ilmeisesti tarkoittaa sitä, että vain sellutehtaat pitäisi ottaa käyttöön eikä puuta pitäisi enää hirtätä paperiksi. Jos sellutehdas säästää energiaa, se haaskaa puuta, koska siinä puolet puusta poltetaan energiaksi ja vain toinen puoli saadaan paperiksi tai kuiduksi.

Jos tehtäisiin samalla tavalla hierrettävälle puulle, niin vain puolet puusta voitaisiin hirtätä ja toinen puoli käyttää energiaksi. Saataisiin vielä enemmän energiaa kuin sellunkeitossa ja kaiken lisäksi vähemmän saasteellista, koska sellunkeitosta tulee jäteliemiä, jotka poltetaan energiaksi. Nämä jäteliemet tuottavat suuruusluokkaa kolmasosan Suomen hiukkaspäästöistä, jotka ovat todella terveydelle vaarallisia. Jos haluttaisiin ympäristöasioita hoitaa oikeaan suuntaan, siirryttäisiin käyttämään mahdollisimman paljon hirttämistekniikkaa paperinvalmistuk-

sessä, jolloin hiukkaspäästöt vähenisivät ratkaisevasti. Myöskin vesi pysyisi puhtaampana, kun vähemmän jätevettä päästettäisiin järviin ja jokiin.

Meillä on myöskin paperi- ja metsäteollisuus huippuluokkaa, niin että jos me emme Suomessa näitä tee vaan suuntaamme toiminnat vähemmän energiaa käyttävään teollisuuteen, maailman hiilidioksidipäästöt kasvavat, koska paperi tehdään muualla paljon huonommin. Minä en tässäkään kohdassa paljon ymmärrä lainkaan vihreitä, jotka ilmeisesti eivät ole perillä asioista, vaan puhuvat paljon energiaa käyttävän teollisuuden muuttamisesta Suomessa, vaikka se Suomessa on kaikkein edullisinta eikä paperia missään pystytä tekemään kovin vähällä energialla.

Samantyyppinen tapaus on metallien perusteellisuus. Tornion terästehdas pystyy tekemään terästä kaikkein tehokkaimmin maailmassa. Se voisi laajentaa tuotantoaan, jos tietäisi, että sähköä on saatavissa kohtuuhintaan tulevaisuudessa. Mutta haluttaessa pitää Rion sopimuksesta kiinni maakaasu- ja hiilisähkön hintaan tulee ympäristöveroja. Siitä syystä ei voi luottaa siihen, että sähköä olisi järkevään hintaan saatavissa. Siitä syystä näitä investointeja ei tehdä, ja maapallolla tuotetaan sitten ruostumatonta terästä ja muuta paljon huonommalla tavalla, paljon enemmän hiilidioksidia ilmaan päästäen. Kun ajatellaan globaalisesti, Suomi on todella kehittänyt näitä teollisuudenaloja niin, että niitä pitäisi käyttää hyväksi eikä tuijottaa vain siihen, että se lisää sähkön kulutusta.

Sähköä me voimme tuottaa ydinvoimaloilla Suomessa niin, ettei hiilidioksidipäästöjä, hiukkaspäästöjä eikä haposateita tule. Ydinvoimalat Suomessa ovat myös maailman huippuluokkaa. Ne ovat toiminnassa 90—95 prosenttia ajasta, kun vain Sveitsissä päästään vain lähelle sitä ja muissa maissa jäädään huomattavasti jälkeen.

Miksi ihmeessä meidän pitäisi kaikki keinot käyttää siihen, kuten vihreät esittävät, että Suomessa ei käytettäisi hyväksi sitä huipputietoa, mikä eri aloilla on, vaan se haluttaisiin jättää käyttämättä vain siitä syystä, että pelätään ydinvoimaa? Ydinvoiman pelkääminen perustuu joihinkin sellaisiin atavistisiin pelkoihin, joilla ei ole todellisuus pohjaa. Tshernobylin ydinvoimalan, joka on kaikkien sääntöjen vastainen verrattuna siihen, mitä länsimaissa hyväksytään, ja joka siis voi tulla epästabiliiksi, kun se toimii hyvin alhaisella teholla, aiheuttamat kuolemantapaukset maailmassa ovat vain alle sadasosan siitä, mitä

normaalisti toimivat hiili-, maakaasu-, turve- ja hakevoimat aiheuttavat hiukkaspäästöillään.

Täytyy muistaa myöskin, että maakaasu tuottaa hiilidioksidia, jos ydinvoima korvataan maakaasulla, noin 3,8 miljoonaa tonnia vuodessa — kaikkein parhain maakaasuvoimala, mitä tällä hetkellä on saatavissa — mutta se tuottaa myöskin haposateita, typpipäästöjä. Typpipäästöt muuttuvat ilmakehässä nitraattihiukkasiksi, jotka ovat happohiukkasia ja osa terveydelle todella vaarallisista hiukkasista. Hiukkasia ei nähdä eikä pystytä helposti mittaamaan. Sen sijaan kaikki säteilypäästöt, aivan älyttömän pienetkin, voidaan helposti mitata. Siitä syystä niistä tiedotetaan jatkuvasti. Sen sijaan koko ajan voimat, dieselmoottorit ja muut saavat päästää polttohiukkasia ilmaan eikä niistä pystytä juuri mitään sanomaan. Ei edes tiedetä, kuinka paljon Euroopassa kuolee ihmisiä näihin. Tiedetään vain, että se on jossakin monen kymmentuhannen kohdalla vuosittain. Amerikassa on jo vähän tarkempia tietoja.

Minusta on korkea aika saada lainsäädäntö sellaiseksi, että se myöskin ottaa huomioon ne sopimukset, mitä on tehty. Kun energian tuotantoon liittyy hyvin paljon taloudellisia näkökohtia — ne ovat ensisijaisia siinä, mitä on järkevää tehdä — minusta oikea paikka asian tutkimiseen olisi talousvaliokunta, joka voisi pyytää lausunnon ympäristövaliokunnalta.

Ed. D r o m b e r g : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tiurin tekemää ehdotusta siitä, että asia lähetettäisiin talousvaliokuntaan ja lausunnolle ympäristövaliokuntaan.

Ilmastonmuutos ja siihen liittyvä lainsäädäntö ja ne toimenpiteet, mitä tulee suorittaa sen vuoksi, on erittäin tärkeä asia. Euroopan neuvoston ympäristökomiteakin on ottanut hyvin vahvasti kantaa ilmastonmuutokseen ja Rion sopimukseen. Ihmettelen sitä, että kun haluamme olla ympäristöverotuksessa edelläkävijöitä, miksi me emme sitten halua ilmastonmuutosta hoitaa niin ja niillä menetelmillä, että pääsemme siihen tavoitteeseen.

Ministeri Kalliomäki on ottanut esille myöskin ministerinä sen, että energiapolitiikkaa pitäi-

si harkita uudella tavalla, ja käsittääkseni hän on näyttänyt vihreää valoa myöskin ydinvoimalle. Toivoisin, että tämä järkevä linja pääsisi vallalle koko hallituksessa ja me eduskunnassa pystyisimme ymmärtämään, että tämä on yksi niistä harvoista keinoista, joilla me estämme ilmastonmuutosta.

Kysymys kaasusta on hyvin monimutkainen. Tiedämme, että Norja pyrkii itse myymään sähkönä eteenpäin tuottamansa energian ja Ruotsi ei tule ottamaan myöskään putkea läpi Ruotsin valtakunnan. On siis aivan toivoton ajatus, että me sen kaasun varassa pystyisimme elämään tulevaisuudessa Suomessakaan.

P u h e m i e s : Ed. Tiuri, teittekö ehdotuksen siitä, että asia lähetetään talousvaliokuntaan?

Ed. T i u r i : Arvoisa puhemies! Tein ehdotuksen, että se lähetettäisiin talousvaliokuntaan ja lausunnolle ympäristövaliokuntaan.

P u h e m i e s : Ed. Tiuri, samaten kuin ed. Dromberg, lakialoitteita ei vakiintuneen käytännön mukaisesti lähetetä lausunnolle toiseen erikoisvaliokuntaan.

Mutta nyt asian käsittely joka tapauksessa aikataulun vuoksi keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 6) asia.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

